

СЪВМЕСТНО МОБИЛНО ОБУЧЕНИЕ

Лилия Цв. Лозанова-Янкулова

Шуменски университет "Епископ Константин Преславски" – Шумен

***Резюме:** Мобилното обучение предоставя възможности за достъп по всяко време и на всяко място до образователни ресурси. Една от положителните му характеристики е и възможността за съвместно обучение. Настоящата статия е насочена към решаването на две основни задачи. Първата е да предостави аспекти на съвместното обучение, някои възгледи за него, основни характеристики и др. Втората задача е представи някои теоретични постановки за мобилното обучение, след това да изясни съдържанието на съвместяваната работа при мобилно обучение в контекста на бързо развиващите се мобилни технологии и нарастващия им образователен потенциал.*

***Ключови думи:** мобилно обучение, съвместно обучение*

COLLABORATIVE MOBILE LEARNING

Shumen University "Bishop Konstantin Preslavski"-Shumen

***Abstract:** Mobile learning provides anytime and anywhere access to educational resources. One of its positive features is the possibility of collaborative learning. The present article is aimed at solving two main tasks. The first is to provide aspects of collaborative learning, some views on it, its main characteristics, etc. The second task is to present some theoretical statements about mobile learning, then clarify the content of collaborative work in mobile learning in the context of rapidly developing mobile technologies and their growing educational potential.*

***Keywords:** mobile learning, collaborative learning*

Мобилното обучение предоставя възможности за достъп по всяко време и на всяко място до образователни ресурси. Същевременно една от отрицателните му характеристики е липсата на комуникация лице в лице, но пък сред положителните страни е възможността за съвместно обучение и учене в сътрудничество.

Мобилните технологии осъществяват универсална свързаност между потребителите, която може да се използва за учене и решаване на изследователски задачи.

Според Caballé, S. et al. „една от най-важните последици от мобилното обучение са присъщите процеси на сътрудничество, възникващи по време на учебната дейност“(Caballé, S. et al.,2010).

В този смисъл “мобилността се разглежда от изследователи и педагози като нова възможност за образование, тъй като предоставя повече шансове на учащите да персонализират своя процес на съвместно обучение, да подобрят социалните взаимодействия, да учат по-ефективно, да си сътрудничат с други връстници и учители, във и извън официалния контекст на съвместно обучение. Както потенциала на мобилните устройства, така и техният широк контекст на използване насърчават

сътрудничеството“ (Caballé, S. et al.,2010).

В този смисъл, образователната система и у нас, и по света е в условията на най-сериозната си реформа, свързана с унифицирана образователна система за всички ученици независимо от социалния, познавателния или физическия им капацитет. Гарантирането, че всеки човек има равни възможности за напредък в образованието,

Съвременната образователна система е необходимо непрекъснато да се усъвършенства, за да отговори адекватно на променящите се потребности на учениците(Тодорова, С,

Същевременно, Георги Георгиев отбелязва, че при „педагогическото взаимодействие с учениците е невъзможно без да се имат предвид особеностите на мотивационната им сфера“ (Георгиев 2021: 14).

Съвместно обучение -същност на понятието

Сътрудничеството е начин на човешка ангажираност , който се превърна в тенденция на 21 век. Нуждата от да мислим заедно и да работим заедно по критични въпроси се е увеличил, измествайки акцента от индивидуалните усилия към груповата работа, от независимостта към общността(Laal, M.).

Сътрудничеството е философия на взаимодействие, при който хората са отговорни за своите действия, включително учене и уважение към способностите и приноса на с

Динамичният свят, в който живеем, предполага непрекъснато търсене на нови възможности в процеса на обучение, чрез които да се усъвършенстват уменията на двадесет и първи век като способност за мислене (логическо, аналитично, критично и креативно), способност за решаване на проблеми, комуникационни умения и умения за сътрудничество (Тодорова, С., 2023 : 54).

Съвместното обучение (CL) е образователен подход към преподаването и ученето, който включва групи от обучаеми, които работят заедно за решаване на проблем, изпълнение на задача или създаване на продукт. Необходимо е групата да се превърне в екип, да има добавена стойност плод на това сътрудничество (Rodríguez, A. et al.,2017).

В англоезичната литература се ползва термина Collaborative learning (Съвместно учене)

В някои случаи се ползват, като синоними.

Веднъж автори посочват разлики между двата подхода –Crook, 1998 , Dalsgaard and

ч

Кремена Ангелова посочва, че при „съвместното обучение учениците работят по групи и в края е важен постигнатият съвместно резултат, а при При ученето чрез сътрудничество (Ангелова,К.,2023).

с

Изследователката подчертава, че основната отличителна разлика при двата похода е в ролята на учителя. Тя е „ активна при учене чрез сътрудничество– там учителят

у

д

н

и

ч

е

с

сами извършват споменатите дейности в рамките на своята работна група, без да са непрекъснато наблюдавани от педагога (Ангелова, К.). Rodríguez, също отбелязва, че при съвместното обучение „има по-високо ниво на отговорност и автономия на

у
При ученето в сътрудничество учителят разпределя задачите и релите между членовете на групата.

К. Ангелова посочва, че „съвместното обучение до голяма степен измества фокуса на внимание от учителя към ученика и изисква много повече самоорганизираност, самодисциплина и самооценка от обучаемите (Ангелова, К., 2023).

В подкрепа на това, авторката посочва основните принципи, върху които се изгражда съвместното обучение, формулирани от Theodore Panitz :

Съвместната работа води до по-дълбоко разбиране на материала в сравнение с индивидуалната;

с
Участието в групата се разпределя на доброволен принцип.

Дейностите в класната стая, които дават конкретен израз на тези по-обща принципи, включват съвместно писане, решаване на казус, дебат, групово дискусия, групово проучване, проектна работа и др. (Ангелова, К., 2023).

Marjan Laal и Mozghan Laal представят някои определения на експерти за съвместното съвместното преподаване и учене е подход на преподаване, който включва групи ученици, работещи за решаване на проблем, изпълнение на задача или създаване на продукт .

Това е общ термин за разнообразие от образователни подходи, включващи съвместно интелектуално усилие на ученици или ученици и учители. Обикновено учениците работят в групи от двама или повече, като взаимно търсят разбиране, решения или значения, или създават продукт. Дейностите при съвместното обучение варират в широки граници, но повечето се съсредоточават върху изследването или прилагането на материала от курса от страна на ученика, а не просто върху представянето или

р
Разпределя съвместното обучение от една страна като „ педагогически процес, при който учениците работят заедно за постигане на учебни цели“. От друга страна го дефинира като „педагогически подход, който използва различни дейности за преподаване/учене, за да подобри концептуалното и процедурно разбиране на предмета от учениците“

я
Методът на съвместно обучение позволява на ученици с различни личностни характеристики, когнитивни способности, таланти и социално-културен произход да постигнат общата цел, поставена от екипа (Kshetree, M.)

и
и
вторът формулира различни позитиви от съвместното обучение, след които са следните :

я
кипното учене насърчава по-положителното отношение на учениците към учебния

и
има положителен ефект върху представянето на учениците и обработката и запазването на информация и знания;

У
с
ч
ъ
и
р
л
ч
е
в
и
н
я
е

с
л

М. Laal посочва 5 основни елемента на съвместното обучение - ясно осъзната положителна взаимозависимост, значително взаимодействие, индивидуална отчетност и лична отговорност; социални умения и групова самооценка.

Ясно осъзната положителна взаимозависимост. Членовете на екипа са длъжни да разчитат един на друг, за да постигнат резултатите. Ако някой не успее да изпълни ролята си, всички понесат последствията. Всички трябва да вярват, че са свързани с другите по начин, който гарантира, че ще успеят заедно. Положителна е вярата на всеки индивид, че неговите усилия имат стойност за глупавата дейност

Значително взаимодействие. Членовете си помагат и се насърчават взаимно да учат. Те трябва да бъдат готови да предоставят един на друг обратна връзка и взаимно да се насърчават.

Индивидуална отчетност и лична отговорност. Всички членове на групата носят

С

Групова самооценка. Членовете на екипа си поставят групови цели, периодично

и

ф

Наташа Колева посочва, че „съвместното учене подобрява образователните и психологическите резултати на обучаемите. Съществуват няколко теории за причините за този ефект – познавателната теория, социалния конструктивизъм и мотивационната теория“ (Колева, Н., 2019 :53).

Морката представя основни акценти от горепосочените теории.

Съгласно когнитивната (познавателна)теория осмислянето на знанията на учащите трябва да бъдат поставено на основата на концептуална рамка. Така, „в условията на малка група /екип/, обучаемите имат възможността да упражняват своето разбиране с

я

б

Поред социалния конструктивизъм, за да бъдат знанията подпомогнати и установени в стабилна рамка, трябва да се осигури място за социална комуникация и дискусии. Този дискурс води до концептуална рамка, в която намират място новите знания.

Мотивационните теоретици смятат, че присъщата структура на кооперативното учене създава среда, която мотивира обучението“ (Колева, Н.,2019:53).

Пренесени тези теории в полето на мобилното обучение, тези концепции насочват към следните констатации :

Е

-при мобилното обучение учащите се търсят новите знания и се подкрепят взаимно в този изследователски процес в своята лична и групов траектория сред мобилните ресурси, както постулира конструктивизма;

е

-самият дизайн на мобилното обучение и на образователните ресурси, са подходящи

с

за различни стилове на учене и затова имат мотивираща роля;

н

М

възможността за споделяне на знания, мисли и идеи при съвместното учене,

и

различните формати и интерактивността на образователните мобилни ресурси

и

технологии, подкрепя когнитивното развитие на обучаемите.

и

с

е

достъп до социалните медии и мрежи предоставя в технологичен план широки възможности за сътрудничество при обучение.

Мобилните устройства и технологии са широко разпространени и повсеместни в съвременното общество и все повече променят естеството на знанието. Това от своя страна изменя и самата природа на ученето.

Мобилните технологии респективно променят естеството на работата (движещата сила на образованието и обучението), особено насочената към знания (Traxler,

Популярно, но тясно определение за мобилното обучение е, че е учене с помощта на мобилни устройства, които могат да се използват навсякъде и по всяко време. Дефиницията му съдържа три ключови компонента – мобилност на технологиите, мобилност на обучаемите и мобилност на учебните процеси.

М

Mike Sharples и съавтори обосновават появата на мобилното обучение с това, че живеем „ в ерата на лична и техническа мобилност, в която мобилни устройства, включително телефони, MP3 плейъри и PDA устройства, се носят навсякъде. Имаме възможност да проектираме ученето по различен начин: свързване на хора в реални и виртуални светове, създаване на учебни общности между хора в движение, предоставяне на експертни познания при поискване и подкрепа за учене през целия

ж

Mike Sharples и съавтори смятат, че при дефиниране на мобилното обучение фокусът не бива да е върху технологиите, защото се пренебрегва „по-широкият контекст на ученето като част от все по-мобилния начин на живот“(Sharples, M. et al,2009).

Те го определят като комбинирано изживяване в няколко насоки :

Мобилност във физическото пространство: хората непрекъснато се движат, подходящо за обучение или просто да е като фон.

и

Мобилност на технологията: налични са преносими инструменти и ресурси за носене, удобно опаковани в единствено леко устройство. Също така е възможно да се редуват различни устройства, да се преминава от лаптопа към мобилния телефон.

Мобилност в концептуалното пространство: учебните теми се конкурират за вниманието на обучаемия. Типичният възрастен предприема осем големи учебни проекта годишно, както и множество учебни епизоди всеки ден, така че вниманието се премества от една концептуална тема към друга, водено от личен интерес, любопитство или ангажираност.

Мобилност в социалното пространство: учащите се представят в рамките на различни социални групи, включително в контекста на семейството, офиса или класната стая. Учене, разпръснато във времето: ученето е кумулативен процес, включващ връзки и укрепване между различни учебни преживявания, във формални и неформални контексти на учене (Sharples, M. et al.,2009).

Angela Murphy и съавтори представят дефинициите за мобилно обучение, които групират са в следните направления :

М

(1) техноцентрични, отнасящи се до процеси на обучение, които се случват чрез използването на мобилни телефони;

(2) мобилност на технологията, като се подчертава преносимостта, позволена от малкия размер и поддържащите технологии;

т

п

р

и

р

д

(3) връзка с електронното обучение, като мобилното обучение се счита за негово „разширение“;

(4) разширяване на формалното образование и на обучението лице в лице; ориентирано към обучаемия, с акцент върху неговата мобилност (Murphy, A. et

John Traxler също посочва различните начини на дефиниране на мобилното обучение. Насочва вниманието към факта, че едни изследователи „го концептуализират по мобилността на учащите се и мобилността на ученето (Traxler, J., 2007).

центрира на важни аспекти на мобилното обучение - „поддържането голямо разнообразие от концепции за преподаване“ и това, че е „персонализирано, нещо повече от обучение, поддържано от мобилно устройство, а като обучение, което може да е както формално, така и неформално, но винаги съобразено с контекста и

Редица изследователи акцентират на социалния контекст при мобилно обучение (m-инструменти за сътрудничество, които поддържат личните взаимоотношения на връстници от групата, преподаватели и др. (Caballé, S. et al., 2010).

S.Atawneh и съавтори също подчертават технологичната база, върху която се надгражда както педагогическия потенциал, така и социалната насоченост на мобилното обучение.

Те отбелязват, че „m-learning се възползва от мобилната безжична комуникация, където обучаемите вече не са ограничени от време, пространство или кабелна мрежова инфраструктура. Обучаемите могат да учат гъвкаво, удобно и по всяко време, навсякъде, за различни цели и по различни начини. Освен това, m-learning се счита за учене в реално време, тъй като може да помогне на обучаемите в сътрудничество да намерят решение за възникналите проблеми.

Следователно m-learning може да предостави възможности на обучаемия да взаимодейства с други обучаеми и да има обратна връзка. Този процес на обучение трябва да помогне на учащите да подобрят своите оценки, увереност, комуникационни способности, споделяне на знания, взаимодействие с учениците и ефективност на обучението (Atawneh, S. Et al.).

Xiaolong WU и съавтори също подчертават, че „използването на мобилни устройства разкрива нови възможности в процеса на съвместно обучение и инициативи за споделяне на знания (WU, X.,2015).

Yang Tiantian и съавтори посочват, че „мобилните устройства имат положително въздействие върху академичните постижения на учениците, когато се използват за преподаване на кооперативни и взаимосвързани дейности“ (Tiantian, Y. et al,2024.). вторите насочват вниманието към различни ползи от споделянето на обучение. Те и като работят с другите за споделяне на информация и получаване на конструктивна критика. То е признато за един от ключовите аспекти на висококачествената учебна среда. Социалната връзка води до активно участие, насърчава споделянето на идеи и подобрява овладяването на концепциите от учащите“ (Tiantian, Y. et al.,2024).

Посочват констатации от редица изследвания, при които засиленото социално взаимодействие в среди за мобилно обучение има положителен ефект върху мотивацията, участието и представянето на учащите.

Съвместното мобилно обучение предоставя на обучаемите възможност да взаимодействат продуктивно, да изследват идеи и да конструират съвместно знания. Това води до по-добро разбиране на учебния материал и запаметяване (Tiantian, Y. et

Iris Reychav и Dezhi Wu формулират сътрудничеството при мобилно обучение като мобилното съвместно обучение (MCL).

бучението в група предоставя възможност за придобиване, споделяне, конструиране на значение и обработка на информация. Целта на груповото обучение е или да се реши възложният проблем, или да се придобие специална експертиза. Учащите споделяне на информация и социално конструиране на смисъл (Reychav, I., Wu, D.).

Организациите и образователните институции се насочват към мобилното обучение, което може активно да ангажира участниците. В днешните организации обемът, скоростта и сложността на информационния и комуникационния поток често надхвърлят индивидуалния капацитет за обработка, което изисква индивидите да работят заедно, за да събират, анализират и синтезират информация. Образователните институции все повече предлагат групово обучение в опит да се справят с предизвикателствата на работата в групови ситуации (напр. ad hoc групи за мозъчна

Горепосочените примери открояват редица позитиви от съвместното мобилно

- вишава ангажираността на обучаемите към процеса на учене;

- зволюва ученето да се случва независимо от локацията на обучаемия и времевата рамка;

- ъвместните мобилни дейности мотивират обучаемите;

- ъвместните мобилни дейности провокират по-лесна обработка на информация, конструиране на смисъл и значения;

- ктът, че може да разчитат на групова подкрепа по всяко време, провокира и

- едица автори споменават, че груповите дейности подпомагат по-добро осмисляне на учебния материал и подкрепят неговото по-добро запаметяване;

- ъвместните дейности, опосредствани от мобилни технологии, предоставят по-

- поделянето на знания в групата спомага за тяхното доуточняване, а обратната връзка играе ролята на коректив.

Заклучение

В заключение, съвместното обучение при мобилно обучение има сериозен социален ефект върху всички участници, които са включени в него. Мобилните технологии и приложения са предпочитани „канални“ за комуникация, както и за сътрудничество сред съвременниците, които се ползват във формални и неформални ситуации. Взаимодействието с други хора за решаване на учебни и други задачи провокира смисъл, споделянето мобилно обучение е тема, която предоставя широки възможности за нови изследвания.

Литература:

нгелова, К. (2023). Приложимост на иновативните модели учене чрез сътрудничество и съвместно учене в начален училищен етап. Пета научно-практическа конференция Педагогически колеж – Плевен.

Георгиев, Г. (2021). Дисциплината в онлайн класната стая. Педагогически новости, брой 1/2021, Русенски университет "Ангел Кънчев", ISSN 1314-7714

Колева, Н. (2019). Смесеното обучение в университетското образование, Шумен,

Марчева-Йошовска, П. (2021). Приобщаващо образование. Теория и практика. 275 – 289 с. // А. Кръстева, В. Кутева-Цветкова, Ж. Савова, М. Михова, Г. Бонева, Л. Попова, Ст. Георгиева-Лазарова, Л. Лазаров, М. Тодорова-Колева, Л. Колева, Д. Димитрова, С. Тодорова, П. Марчева-Йошовска, М. Калейнска, Кр. Тодорова. Преподаване и учене в средното училище. Монографични изследвания. Съст. и науч. ред.: проф. дн А. Кръстева. 2021, Велико Търново: УИ „Св св. Кирил и Методий“, 331 с. ISBN: 978-

Тодорова, С. (2019). Усъвършенстване на системата за оценяване-Сб. Доклади от научна конференция „Европейски стандарти в спортното образование“, Враца, 02 – 03.06.2019 г. Ред. С. Стойков. Велико Търново: „Ай анд Би“, 2019, с. 209-216,

Тодорова, С. (2023). STEM- нови възможности в процеса на обучение чрез интердисциплинарен приложен подход, сп. Педагогически алманах, 2023г. Бр.1, с54-

(
2
0
0
(2019). Underpinning Theories of Cooperative Learning Approach in Learning Mathematics, International Journal of Mathematics Trends and Technology (IJMTT) –
1

7(2012). Collaborative learning: what is it? Procedia - Social and Behavioral Sciences, Volume 31, 2012, p. 491-495, ISSN 1877-0428,

2
0
1
5
2
0
1
4
9
9
2
2
4
)
.

(2007) Discussing, and Evaluating Mobile Learning: The moving finger writes and having writ... . International Review of Research in Open and Distance Learning Volume 8,

(
2
0
1
5
)
.
C